

Stockholms
universitet

1 (1)

BESLUT
2017-02-08

Dnr SU FV-1.1.3-3576-16

Områdesnämnden för humanvetenskap

Karin Helander
Vicerektor

Justitiedepartementet
Regeringskansliet

Handläggare:
Karolina Alveryd

Yttrande över remiss: Ökad insyn i partiets finansiering- ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)

Områdesnämnden för humanvetenskap har ombetts att till Justitiedepartementet inkomma med synpunkter på remiss *Ökad insyn i partiets finansiering- ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)*. Förslaget har remitterats till Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten. Synpunkter har inkommit från Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten och redovisas i bifogade bilagor, som utgör områdesnämndens svar.

Karin Helander

Karolina Alveryd

Karolina Alveryd
Utredare
Juridiska fakultetskansliet

Områdesnämnden för humanvetenskap

Remiss: Ökad insyn i partiets finansiering-ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)

Juridiska fakultetsnämnden finner betänkandets förslag i huvudsak väl avvägda och väl underbyggda och tillstyrker därför att lagförslaget genomförs. I några avseenden vill dock fakultetsnämnden anmäla en avvikande uppfattning.

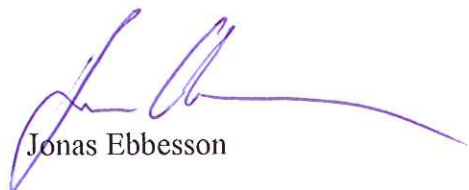
Kommittén föreslår att lagens syfte ska vara att trygga allmänhetens insyn i partiernas finansiering (1 §) och att ett parti ska redovisa hur det har finansierat sin verksamhet varvid det tydligt ska framgå vilka "medel" som har kommit verksamheten till godo och varifrån de kommer (3 §). Dessa utgångspunkter rymmer väl med de rekommendationer som Greco riktat till Sverige.

Likväl uppfyller inte kommitténs förslag de krav som Greco ställer i sina rekommendationer (s. 82), främst kraven att redovisningsskyldigheten ska avse även utgifter, tillgångar och skulder och att partiernas årsredovisningar ska göras offentliga. Kommittén gör en snäv tolkning av sina direktiv, när den lakoniskt uttalar att det måste anses ligga utanför dess uppdrag att ta ställning till dessa krav (s. 365), trots att dess uppdrag varit att åstadkomma ett regelverk som tillgodoser "allmänhetens intresse av insyn i hur partier och valkandidater finansierar sin verksamhet" (s. 491) och trots att kommittén varit oförhindrad att ta upp sådana närliggande frågor som har samband med de frågeställningar som ska utredas (s. 490).

Fakultetsnämnden vill inte minst framhålla önskvärdheten av att också de lån som partier erhåller – och därmed åtföljande skulder – ska omfattas av lagregleringen, eftersom de kan skapa minst lika stort beroende som bidrag. Såvitt gäller lån är inte kommitténs förslag helt entydigt som en följd av kriteriet "helt eller delvis utan någon motprestation" (17 §). Det kan uppfattas så att ett parti kan ta emot ett lån anonymt utan beloppsgräns trots att det inte får uppbära ett bidrag anonymt, vilket överstiger ett visst belopp. Fakultetsnämnden föreslår därför att förbudet mot anonyma bidrag (9 §) vidgas till att omfatta anonyma skulder och att begreppet "bidrag" (17 §) justeras, så att det tydligt framgår att lån ingår (oavsett på vilka villkor dessa lämnats).

Juridiska fakultetsnämnden

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jonas Ebbesson. Yttrandet har beretts av professor Claes Sandgren. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jonas Ebbesson

Karolina Alveryd

Stockholms
universitet

2017-02-06

Dnr SU FV-1.1.3-3576-16

Felicia Markus
Fakultetskanslichef
Samhällsvetenskapliga fakulteten

Områdesnämnden för humanvetenskap

Yttrande betr. remissen *Ökad insyn i partiers finansiering*

Samhällsvetenskapliga fakulteten har erbjudits att inkomma med ett yttrande till Områdesnämnden för humanvetenskap över remiss av betänkandet *Ökad insyn i partiers finansiering – ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)*.

Remissen har besvarats av Statsvetenskapliga institutionen. Institutionens yttrande bifogas här och utgör i sin helhet fakultetsnämndens remissvar.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus Astri Muren. Föredragande har varit fakultetskanslichef Felicia Markus.

Astri Muren
Dekanus

Felicia Markus
Fakultetskanslichef

Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden

Remissvar

Ökad insyn i partiers finansiering – ett utbyggt regelverk. Betänkande av kommittén om insyn i finansiering av partier (SOU2016:74).

De viktigaste förslagen i betänkandet har sin upprinnelse i den kritik som riktats mot Sverige av bland annat Greco, Europarådets kontrollorgan vad avser korruption. Kritiken har framförallt handlat om att det saknas en redovisningsskyldighet på lokal och regional nivå när det gäller bidrag till de politiska partierna och de kandidater som ställer upp i valen, samt att det saknas ett generellt förbud mot anonyma bidrag.

Kommittén föreslår därför en utvidgad skyldighet vad avser partiernas redovisning. Samtliga partier som ställer upp i val till kommun- och landstingsfullmäktige ska enligt förslaget vara skyldigt att till Kammarkollegiet redovisa sina intäkter. Redovisningsskyldigheten ska även omfatta sådan verksamhet som bedrivs genom partiernas olika sidoorganisationer. Det undantag för små intäkter (0,5 prisbasbelopp) som gäller idag för den centrala verksamheten ska dock kvarstå.

Förslaget är välmotiverat och framstår ur legitimitetssynpunkt som angeläget. Forskning om vad den förhållandevis utbredda misstron mot det politiska systemet som finns i vissa delar av befolkningen består i visar att denna i stor utsträckning har sin grund i föreställningar om just brist på transparens. Mot bakgrund av de tydliga anti-etablissemangsstämningar som de senaste åren vuxit fram i Sverige såväl som i övriga Europa, liksom i USA, ter sig således åtgärder för att öka allmänhetens insyn i en så central fråga som partiernas finansiering som ytterst väsentliga.

Därutöver förslås ett förbud mot anonyma bidrag. De regler som idag gäller medger att partier och enskilda kandidater har rätt att ta emot anonyma bidrag, men om så sker har partiet ifråga ej rätt att få statligt stöd. Kommittén föreslår att bidrag från okända givare som överstiger en tjugondels prisbasbelopp (0,05) ska förbjudas. Detta föreslås gälla för partierna och deras kandidater och sidoorganisationer. Förslaget är ur principiell synvinkel att betrakta som konsekvent utifrån förslaget om redovisningsskyldighet och i den internationella utblick som redovisas i betänkandet är ett sådant förbud vanligt förekommande i andra länder.

Sammantaget är dessa förslag att betrakta som utomordentligt angelägna. Det är nödvändigt ur legitimitetssynpunkt att den brist på transparens och insyn som idag föreligger i en för det demokratiska systemet så fundamental fråga som partiernas finansiering snarast åtgärdas.

Professor Tommy Möller, Statsvetenskapliga institutionen